

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

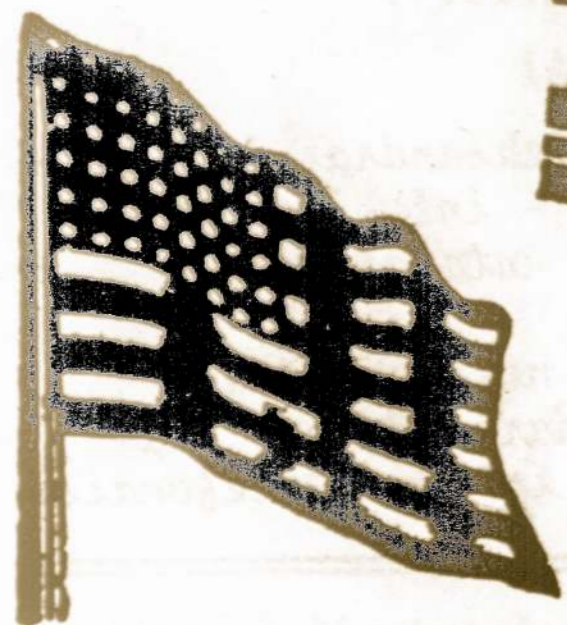
EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

GEGUŽĖS 17 - MAY 17, 1982

NR. 10

VLIKO PIRMININKAS DR. KAZYS BOBELIS VYKSTA Į AUSTRALIJĄ

VLIKO valdybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis, pakviestas Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininko A. Pociaus ir Australijos Tautos Fondo, šių metų birželio mėn. pradžioje (birželio 6 d.) išvyksta į tolimąją Australiją. Ten dalyvaus lietuvių ir pabaltiečių (Baltic Council of Australia) renginiuose.

VLIKO valdybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis numato susitikti ir su Australijos valdžios ir parlamento pareigūnais.

Pažymėtina, kad po šios kelionės į Australiją birželio mėn. dr. Kazys Bobelis pakviestas dalyvauti ir padaryti pranešimą Kanados visuomenei rugpjūčio mėn. pradžioje.

Šiais metais VLIKO seimas numatytas šaukti Los Angeles, Californijoje lapkričio mėn.

PROF. JONAS GENYS PASKIRTAS Į JAV VISO KRAŠTO MOKSLO KOMITETĄ

Dr. Jonas Genys, Marylando Universiteto profesorius, paskirtas į viso krašto augalų genetikos turtų komitetą - National Plant Genetic Resources Board, Agrikultūros Departamento sekretorius dr. J. Block atsiuntė specialų atestatą, kur rašoma, kad dirbdamas šiame komitete dr. J. Genys pasitarnaus visos Amerikos ir visos žmonijos gerovei. Taip pat sveikino JAV Prezidento įstaiigos specialus direktorius dr. M. Farrell ir Marylando Universiteto prezidentas dr. J. Toll. Į komitetą buvo paskirti žymiausi federalinės valdžios, valstijų ir korporacijų mokslininkai.

Dr. J. Genys reprezentuos visas J.A. valstybes. Pažymėtina, kad tik penkių valstijų mokslininkai buvo pakviesti atstovauti visas 50 valstijų. Komitetas turės daug įtakos nustatant gaires, kaip ir kur panaudotini milijoniniai fondai augalų apsaugai ir moksliniams tyrimams. Taip pat šis komitetas rūpinsis reprezentuoti Ameriką, palaikant ryšį su kitais pasaulio kraštais.

Pirmame šio komiteto posėdyje dr. J. Genys skaitė paskaitą apie dendroge-netinių turtų apsaugą, tyrimus ir panaudojimą. Po jo paskaitos buvo priimta rezoliucija įsteigti visos Amerikos dendroge-netikos komitetą. Tą atlikti buvo pakviestas dr. J. Genys ir dr. S. Krugman (tyrimų vyriausiasis direktorius). Susirinkime, be komiteto narių, dalyvavo specialūs atstovai iš Mokslo Akademijos, Rockefellerio Fundacijos ir Valstybės Departamento. Po šio susirinkimo, Amerikos Balso valdininkas J. Bradūnas turėjo su dr. J. Geniu ilgą pasikalbėjimą, kurį perdavė į Lietuvą.

Dr. J. Genys pasiekė aukščiausią savo profesijos laipsnį, paskirtas kartu dirbti su kitais mokslininkais, kurie nustato viso krašto mokslines gaires. Cumberland News (4-8-82), išskėlė šį faktą ir pirmuose puslapiuose pateikiant daugiau duomenų straipsniuose "Genys named to Scientific Board" ir "White House names Genys to National Scientific Board". Ten rašoma, kad dr. J. Genys baigė mokslus Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje ir yra parašęs apie 40 mokslinių straipsnių. Pernai buvo pakviestas į Japoniją, kur pasauliniame kongrese skaitė paskaitą. Šiemet yra pakviestas skaityti paskaitas dviejuose pasauliniuose kongresuose Vo-

Tautos Fondo suvažiavimo dalyvių dalis. Iš k.: A. Vakselis, Tautos Fondo tarybos pirm.; dr. K. Bobelis, VLIKO valdybos pirm.; A. Simutis, Liet. gen. konsulas; J. Giedraitis, Tautos Fondo valdybos pirm. Foto L. Tamošaitis

Participants at the Lithuanian National Foundation convention. From left: A. Vakselis, chairman of the Board of the Lithuanian National Foundation; Dr. K. Bobelis, VLIK president; A. Simutis, Lithuanian Consul General; J. Giedraitis, president of the Lith. Nat'l. Foundation. LITHUANIAN DAYS, 1982, APRIL

kietijoje (Hamburge ir Kasselyje).

Būdamas Japonijoje dr. J. Genys turėjo progos asmeniškai susitikti su būsimu Japonijos Imperatorium princu Akihito ir princese Michiko. Jo nuotrauka su princese buvo įdėta Cumberland News ir aprašyti jo kelionės į Japoniją išpūdžiai ir atlikti darbai. Dr. J. Genys turėjo progos su jais pakalbėti ir Lietuvos reikalais.

Lietuvių visuomenė žino apie dr. J. Genio veiklą lietuvių organizacijose. Šiuo metu jis atstovauja abi didžiausias Amerikos organizacijas - Amerikos Lietuvių Tarybai ir JAV Lietuvių Bendruomenei, kaip abiem priimtinas Lietuvos Atstovybės Rūmų Restauravimo komiteto pirmininkas.

1973 m. dr. J. Genys buvo IV Pasaulinio Lietuvių Bendruomenės Seimo Komiteto pirmininkas. Taip pat buvo Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Helsinkio, ir Madrido konferencijose.

Prof. dr. Jonas Genys Pasaulinio Kongreso Japonijoje proga susitiko su Japonijos princu ir princese.

Jam teko kalbėtis ir Lietuvos reikalais.

Nuotraukoje matome dr. Joną Genį kalbant su sosto Princese Michiko, kuri greit taps Japonijos karaliene.

Prof. dr. Jonas Genys yra Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Washingtono.

ALTO METINIS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Taryba posėdy gegužės 21 d. nusprendė savo metinį suvažiavimą šaukti spalio mėn. pabaigoje Jautiniuose namuose, Čikagoje. Tam jau pradėdama ruošti.

PABALTIEČIŲ SANTALKOS POSĖDIS

Š.m. gegužės 15 d. VLIKO patalpose, Washingtono, vyko Pasaulinės Pabaltiečių Santalkos posėdis. Santalkos pirmininkavimas keičiasi rotacine tvarka ir šiais metais vadovavimas priklauso VLIKUI. Posėdžiui pirmininkavo dr. K. Bobelis. Taip pat iš lietuvių dalyvavo dr. K. Jurgėla, dr. D. Krivickas ir inž. L. Grinius.

Buvo plačiai aptarta ir pranešta apie paskirų tautybių veiklos atsiekimus. Taipgi buvo aptarti bendri veiklos planai ir nustatytos gairės sąryšyje su ši rudenį numatyta Madrido konferencijos trečiajame faze, taip pat Pabaltijo valstybių laisvės bylos atstovavimas kituose tarptautiniuose forumuose. Sutarta peržiūrėti ir paremti Vakarų valstybių pozityvius pasiūlymus padarytus Madrido konferencijoje Žmogaus Teisių gynimui sustiprinti. Taip pat susitarta paremti okupuotų Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų raštą (1981 m. spalio 10 d.), dėl Pabaltijo valstybių įtraukimo į laisvą nuo atominių ginklų zoną.

Sutarta liepos mėnesį atžymėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos DE JURE pripažinimą, kurį JAV joms suteikė 1922 m. liepos 28 d.

Bendrai buvo neigiamai pasisakyta prieš kai kurių pabaltiečių organizuojamą naują Baltų Laisvės Lygą - buvo pastebėta, kad Jungtinis Baltiečių Komitetas (JBANC) ir pasauliniu mastu veikiantis Baltiečių Santalka pilnai atstovauja visus pabaltiečius politinėje veikloje, turi daugelio metų patyrimą ir yra žinomos JAV ir kitų pasaulio valstybių vyriausybėms.

Posėdis tęsėsi 4 valandas ir praėjo nuoširdžioje, darbingoje dvasioje.

PLB pirmininkas p. V. Kamantas buvo VLIKO pirmininko pakviestas paskirti savo atstovą į lietuvių delegaciją Santalkoje, tačiau jis į kvietimą neatsiliepė.

TELEGRAMA PREZIDENTUI IR VALSTYBĖS SEKRETORIUI

JAV prezidentui Reaganui ir Valstybės sekretoriui A. Haig dr. K. Šidlauskas Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasiuntė telegramas, pranešdamas apie M. Jurgutienės Maskvoje vykdomą bado streiką, reikalaujant vizos išvykti su dukra į JAV pas savo vyrą. Prezidentas ir Valstybės sekretorius prašomi paveikti į Sovietų Sąjungos vadovybę, kad viza būtų išduota ir daryti pastangų, kad kurliam JAV ambasados nariui Maskvoje būtų duotas leidimas M. Jurgutienės aplankyti. Po telegramų šis reikalas buvo plačiau išdėstytas dr. K. Šidlausko raštais prez. Reaganui ir Valstybės sekretoriui Haig.

BRITANIJOS UNIVERSITETAI

Didžiosios Britanijos ministerės pirmininkės Margaretos Tačerės (Margaret Thatcher) ekonominė politika pasižymi konservatyvumu ir tikėjimu, kad vienintelė išeitis yra valstybės išlaidų mažinime ir laisvoje pramonininkų konkurencijoje. M. Tačerė šios programos laikose jau tris metus, bet Didžioji Britanija kol kas iš ekonominių bėdų ne tik neišlindo, bet jos didėja.

Paskutinis M. Tačerės išlaidų mažinimo taikynys yra Didžiosios Britanijos 45-kios aukštojo mokslo įstaigos. Beveik visi Britanijos universitetai remiasi valstybės pašalpomis, Juose dabar studijuoja apie 300,000 studentų, kurie vidutiniškai moka po \$ 2000 mokslapinių. 1960 m. liberali Britanijos valdžia priėmė vadinamą "Robinso" principą, pagal kurį visi, kurie norėjo ir buvo universiteto pripažinti pajėgiais mokyti, galėjo gauti valdžios paramą. To pasėkoje studentų skaičius patrigubėjo, o universitetai nepaprastai išaugo.

Britanijos valdžia dabar nori subsidijas universitetams per tuos metus sumažinti po 5 nuošimčius kas met. Tai priverstų atleisti apie 5,000 iš 42,000 mokojo personalo ir sumažinti studentų skaičių 5 nuošimčiais. Bėda yra tačiau tame, kad sekančiais metais Britanijoje bus istorijoje didžiausias 18-mečių prieauglis ir kad bedarbė yra pati didžiausia kaip tik jaunuolių tarpe. Iki šiol 3 Britanijos universitetai priimdavo 75 nuošimčius norinčių studijuoti. M. Tačerės reformą įvedus universitetai pajėgs priimti tik 60 nuošimčių norinčių studijuoti. Jau dabar Britanijoje aukštojo mokslo siekia tik 18 nuošimčių jaunuolių, kai Prancūzijoje ir Vokietijoje mokosi po 28 nuošimčius, o JAV - 55 nuošimčiai visų jaunuolių.

Valstybė, kuri remiasi išvystyta pramone, yra reikalinga apmokytos darbo jėgos. Pašalpų sumažinimas studentams padidins nekvalifikuotų jaunuolių bedarbę ir ateityje pasireikš kvalifikuotų darbininkų trūkumu. G.

ARTĖJA SPRENDIMAS DĖL DARIAUS - GIRĖNO ŽENKLO

Artėja laikas, kada JAV paštu vadovybė darys galutinį sprendimą dėl išleidimo pašto ženklų, minint Atlanto nugalėtojų Dariaus ir Girėno 50 metų mirties sukaktį. Dabar dar paskutinis laikas siųsti telegramas ir laiškus adresu - The Citizens Stamp Advisory Committee, c o U.S. Postal Service, Washington, D.C. 20260, o taip pat - The Honorable William F. Bolger, Postmaster General of the United States, Washington, D.C. 20260. Tekstų pavyzdžius galima gauti ALTO centro įstaigoje.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybėse metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Istorinis Sandaros Seimas Baltimorėje

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS dalis seimo delegatų, 1928 m., Baltimore, Md. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę sėdi: J. Rantauskas, E. Satkauskienė, Z. Žilvitenė, adv. N. Rastenis, Z. Vitaitienė su dukrele, J. Pronskus, Šmigelskis, Mitčelis; antroje eilėje stovi: M. Vokietaitis, J. Daužvardienė, V. M. Čekanauskas, K. Katkevičienė, Dr. M. J. Vinikas, O. Firantienė, M. Zolpienė, J. V. Grinius, adv. J. Uvikas, J. Overaitis; trečioji eilė: Martišius, B. Vedeikis, S. E. Vitaitis, J. Rasteniene, J. Ambrzejus, V. P. Banionis, J. Andriulienė, V. Andriulis, Klemerauskas.

FLORIDOJE

PALM BEACH LIETUVIŲ KLUBAS
balandžio 2 d. rodė Tautinės Sąjungos
pagamintą paveikslinę juostą iš preziden-
to A. Smetonos gyvenimo laisvoje
Lietuvoje ir išeivijoje. Vietos lietuviai

SANDAROS SEIMAS

SANDAROS SEIMAS įvyks 1982 m.
liepos 4 d. St. Petersburg, Floridoje,
tuo pat laiku kaip ir SLA Seimas.
Taip pat ten bus ir Tėvynės Mylė-
tojų Draugijos suvažiavimas.

SLA 61-ąją Seimą globos
St. Petersburg, Fla.
SLA 373 Kp.

Suderink savo atostogas, kad galėtum dalyvauti
61-ajame SLA Seime St. Petersburg, Floridoj.

Dabar kaip tik laikas užsiregistruoti SLA 1982 Seimui Floridoje

SLA 61-asis Seimas posėdžiams susirinks pirmadienio rytą, liepos 5 d. Happy Dolphin Inn St. Petersburg Beach, Floridoje.
Rezervacijos ir pirmosios dienos užstatas privalo būti sumokėtas 21 dieną prieš atvykimą. Už kambarį kaina—\$40 dienai (plius 6% viešbučio taksų). Dar pridėjus \$6 dienai galima gauti kambarį su virtuvele. Už \$40 dienai tame kambariame galima patalpinti nuo vieno iki keturių žmonių. Tad jei keturi asmenys apsistoja viename kambariame—kiekvienam tereikia mokėti tik \$10 dienai plus 6% taksų!
Išitaisęs St. Petersburg Beach, t. y., pusiasalyje tarp Meksikos įlankos ir Tamos įlankos, Happy Dolphin Inn yra paruošęs 258 butus-kambarius, šildomąjį baseiną, ir net išsamo laivelius. Kam patinka pirkinėti, viešbučio padėtis siūlo daug progų, nes skersai kelio [Gulf Boulevard] yra net 24 krautuvės.
Iš viešbučio kasdien vyksta ekskursijos į Disney World [i Disneyjaus fantastinį pasaulį], Busch sodus ir į kitas Floridos patrauklias vietas.
Mes raginame SLA narius ir draugus, nedelsiant užsiregistruoti į SLA ypatingą seimą!

Now Is The Time To Register For The 1982 Convention In Florida

The 61st Convention of the Lithuanian Alliance will convene on Monday morning, July 5th at the Happy Dolphin Inn on St. Petersburg Beach, Florida.
Reservations and the first night deposit must be made 21 days before the arrival date. The rate is \$40 a day [plus 6% hotel tax]. For an additional \$6 a day you can get kitchen facilities.
A room for \$40 a day can accommodate from one to four occupants. Thus, with four in a room the daily cost per individual drops to a mere ten dollars [plus 6% taxes]!
Located on St. Petersburg Beach, a peninsula between the Gulf of Mexico and Tampa Bay, the Happy Dolphin Inn offers 258 rooms, heated pool and boat rentals.
For shoppers there is a 24 shop complex across the road on Gulf Boulevard. Trips to Disney World, Busch Gardens and other Florida attractions leave daily.
We urge our members and friends to make reservations for a memorable Alliance Convention in advance!

SANDAROS REDAKCIJA
Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redakcijos nariai: E. Boreiša (polit.),
P. Bružas (techn.).
Skyrių red.: Janė Bajerčienė (Seiminin-
čių sk.), Vaclovas Prūsas (Pensininkų
žinios), Antanas Adomėnas (English sect.)
SANDAROS ADMINISTRACIJA
Administratorė: Edita Rimkus
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos darbo valandos:
Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį

10 val. - 12 val. ir 1 val. pp - 6 val.
varare. (kitu laiku, esant svarbiam
red. ir adm. reikalui, galima skam-
binti 312 - 543 - 8198.)

SANDAROS ATSTOVAI

So. Bostone: Inž. Aleksandras J. Chap-
likas; Los Angeles - inž. Juozas
Ruokis; Detroitė - Antanas Norus.

TALKINTINKAI, kurie norėtų bet kuo
prisidėti prie Sandaros darbų, pra-
šomi pranešti red. ir adm. telefonais.

V. MEILIŪNĄ ATSIŠVEIKINANT

Prieš porą metų Kennebunk-
porte sėdėjau ant suolo prie
vasarvietės durų, kai į kėmą
įsiriti didelis autobusas su žmo-
nėm iš New Yorko. Visi atvyko
savaigaliu čia pabuvoti. Jų
tarpe buvo ir Vincas Meiliū-
nas, pažįstamas, dažnai sutiktas
tame pačiame New Yorke.

Kai visi iškeliavo tuo pačiu
autobusu, jis pasiliko savaitei
atostogauti. Taip ir gražiai pa-
draugavome, arčiau susipažino-
me.

Jis buvo aukštaitis. Gimęs
1915 gegužės 4 Burniškių kai-
me, Vaškų valsčiuje, Biržų ap-
skrityje. Mokėsi Pasvalio gim-
nazijoje ir ją baigė 1934. Taip
jo kalboje buvo daug aukštaiti-
škos tarmės savybių, įvairių
formų, savotiškų ištarimų. Tos
tarmės ir puošė jo kalbą, pa-
darė ją charakteringą.

Gimnaziją baigęs, persikėlė
gyventi į Kauną. Baigė techni-
kos mokyklą, studijavo architek-
tūrą ir visą laiką dirbo iki 1944,
iki pasitraukimo iš Lietuvos.

Pokario metais su broliu Vo-
kietijoje susitarė keliauti į Aust-
raliją. Ir ten išvyko. Pradžioje

buvo netoli Sydnėjaus, dirbo
statybos firmoje, o vėliau persi-
kėlė į Melbourną, kur gyveno
brolis Jonas, agronomas. Šis ten
ir dabar tebegyvena.

1956 atvyko į Ameriką, pas
seserį Steponavičienę, dail. Ste-
ponavičiaus žmoną. Jie tada gy-
veno Bostone. Po poros metų
persikėlė į New Yorką. Čia visą
laiką dirbo kaip architektas fir-
moje "Emery Roth and Sons", 3
Ave., Manhattane. New Yorke
sutiko ir Genovaitę, kurią vedė
prieš keliolika metų. Anksčiau
abu gyveno Brooklyne, paskui
persikėlė į SLA centrinės įstai-
gos namus Manhattane. Ten
Genovaitė Meiliūnienė yra
Susivienijimo generalinė sekre-
torė.

Gegužės 8 vakare nešėsi laip-
tais pirkinčių maišelį ir ėjo į
savo butą, bet jo nepasiekė.
Sukniubo ant laiptų. Išstiko jį
širdies priepuolis. Buvo nuga-
bentas ir į ligoninę, bet — nie-
kas nepadėjo.

Buvo pašarvotas M. Saljnskie-
nės šermeninėje. Atsišveikini-
mas buvo gegužės 11, antradienį.
Maldas sukalbėjo kun. J. Pa-
kalniškis, gi pačiam atsišveikini-
mui vadovavo dr. Eugenijus

Noakas. Čia atsišveikinimo žo-
dį tarė Lietuvos gen. konsulas
A. Simutis, inžinierių architektų
vardu — J. Zabielskis, Tauti-
nės Sąjungos vieno skyriaus —
A. Vebeliūnas, Tėvynės laikra-
ščio vardu — J. Valaitis, vienos
SLA kuopos — J. Kiaunė.

Palaidotas gegužės 12, trečia-
dienį, iš Apreiškimo parapijos
bažnyčios Cypress Hills kapinė-
se. Laidotuvėse dalyvavo daug
žmonių. Pietūs po laidotuvių
buvo K. Židinyje.

Velionis buvo mielas ir drau-
giškas, visiem bičiuliškas. Tikrai
atitiko jį ir jo pavardė — Meiliū-
nas. Stropiai ir tvarkingai rei-
škėsi savo darbe, savo aplinkoje,
talkino įvairiam SLA centrinės
raštinės darbam, dalyvavo akty-
viai ir SLA veikloje. (p.j.)

("Darbininkas")

PRANEŠIMAS

SLA KUOPŲ VALDYBOMS IR
DELEGATAMS

SANDARIEČIŲ METINIS SUSIRINKIMAS PITTSBURGH, PA

Viena iš pirmųjų Sandaros kuopų
buvo įsteigta Pittsburghe.

Per eilę metų kuopa pasižymėjo sa-
vo veikla. Jai vadovavo tokie žymūs vei-
kėjai kaip - Petras Pivaronas, Juozas
Virbickas, F. Rodzius, Dėdė Varašius
ir kiti.

Gaila, šiuo metu veikla yra suma-
žėjusi, nes senieji veikėjai arba paseno,
o didžioji dauguma iš jų yra iškeliavę
Amžinybėn.

Tačiau reikia pasidžiaugti, jog da-
bartiniu metu kuopai vadovauja nema-
žai čia Amerikoje gimusių.

Sandaros 36 kuopos susirinkime, ku-
ris įvyko š.m. gegužės 21-ąją dieną
Mrs. Ott namuose, dalyvavo gana dido-
kas skaičius narių. Susirinkime buvo
išrinkti delegatai į Sandaros Seimą, ku-
ris įvyks liepos 4 d. St. Petersburg,
Floridoje.

Buvo išrinkta nauja valdyba iš se-
kančių asmenų. Jonas Drąsutis - Pir-
mininku, Angela Marmokas - Vice Pir-
mininke, Jurgis Žilinskas - Protokolų
Sekretorius, Elzbieta Žilinskienė - Fi-
nansų Sekretore, Albina Mačiulienė -
Izdininke, Gertruda ir Povilas Dargiai
- Izdo Globėjai, Ona Ott ir Frances Gav-
ron - Parengimų Komisija.

Po susirinkimo Mrs. Ott ir jos du-
krelė Angela Burnelis priėmė gardžią
vakarienę, o Jonas Drąsutis visus vai-
šino įvairiais gėrimais.

P. P. D.

Canada

LIETUVOS VALSTIEČIŲ LIAUDININKŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Varpininkų Filisterių ir LVL Sąjungos
atstovų suvažiavimas įvyks š.m.
liepos 31 dieną, šeštadienį, Toronto
Lietuvių Namuose.

Lithuanian Community Association of Toronto
LIETUVIŲ NAMAI
1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6
Tel. 532-3311

Sekmadienį, rugpjūčio 1 dieną bus
išvyka į WASAGOS vasarvietę, kur,
LN Vyrų būreliui talkininkaujant, bus
ruošiamas plati KULTŪRINĖ programa
ir VLIKO (Vyriausiojo Lietu-
vos Išlaisvinimo Komiteto)
pirmininko dr. Kazio BOBE-
LIO paskaita - pranešimas.
Dalyvaus ir kiti VLIKO valdybos
nariai ir visuomenės veikėjai.

Rengimo komiteto pirmininku yra
L. Girinis - Norvaiša, vicepirm.
J. Bersėnas, nariai - D. Rankauskas,
E. Smilgys ir B. Jackus.
Sąjungos nariai suvažiavimui registruo-
jasi Kanadoje pas L. Girinį - Norvaišą,
o gyveną Amerikoje pas LVLS sekreto-
rių Stepą Paulauską, 1516 So. 49th Ave.,
Cicero, Illinois, 60650.
Sąjungos biuletenyje nariams bus pateik-
ta platesnė informacija apie suvažiavi-
mo darbotvarkę ir skelbiamus S-gos
organų rinkimus.

Redaguoja Vaclovas Prūsas

FLORIDUOTO VANDENS ŽALA

Septintame šių metų Sandaros numerioje paminėjome, kad vanduo organizmo gyvenime yra labai svarbus "padaras" - gyvybės šaltinis. Dabargi, trumpai susipažinkime kokį vandenį vartojame ir jis kartais nesuteikia mums žalos vietoje naudos?

Kaip žinia, grynas ir be priemaišų vanduo susidaro tik iš vandenilio ir deguonies elementų. Betgi, absoliučiai gryno vandens gamtoje nėra ir negali būti. Būdamas jamlus, jis lengvai ištirpdo ir prisima didelius kiekius druskų, mineralų ir kitokių naudingų ir nenaudingų organizmui priedų, kaip kalio, kalcio, magnio bei magnezijos, cinko, chloro, fluorido ir kitko.

Jau buvo Sandaros Pensininkų Žinių skyrelyje trumpai priminta, kad kalis (potasium) yra labai svarbus gyvybei palaikyti mineralas. Šį kartą atkreipkime dėmesį ir į magneziją. Ir šis mineralas tiek pat yra svarbus organizmo gyvybei, nes jis labai tarpiai bendradarbiauja su įvairiais organizmo fermentais bei enzimais. Magnezijos trūkumas tad ir suardo normalią organizmą fermentų veiklą. Tai senai žinoma. Ji paskutiniu laiku susekta, kad magnezijos ir fluorido vienoks ar kitoks santykis organizme, ypač civilizuotame ir gerai išprusintame pasaulyje, sudaro aibes su sveikata susijusių negerovių. Jas ištyrė ir viešai paskelbė 1980 metais Kanados biologinių mokslų tyrinėjimo centro specialistas dr. J.R. Marier. Pasak dr. Merier paskelbtų duomenų, magnezijos kiekis ir reikšmė gyvame organizme žymiai sumažėja padidėjus jame fluorido kiekiui. Tuomet, esą, pradeda reikštis taip vadinamas fluoridinis apsinuodijimas, kuris ir pasižymi genetikos paveldėjimo bei kitimo neigiamais reiškiniais, trūkumais, alergija ir net vėžiniu susirgimu.

Fluorido neigiami ir žalingi reiškiniai ypač stipriai pasireiškia geriant fluoriduotą miestų vandenį - tą vandenį, kurį JA Valstybėse prievartos būdu privaroma į metus fluorido daugiau kaip už 4 bilijonus dolerių. Ir tai daroma dantų apsaugos priedangoje. Šiuo klausimu Kanados sveikatos ir gamtos apsaugos ministerijos komisija štai kaip pasisakė: "Iki šiol dar nėra gerai iširta ar fluorido priemaišos vandenyje tikrai apsaugo dantis nuo sugedimų". O 1975 metais JA Valstybėse

daktarų buvo paskelbta, kad vartojant fluoriduotą vandenį taip vadinamas dantų fluorosis, kuris stipriai aptraukia dantis kalkingiu akmeniu ir tuo pačiu pakenkia dantų emalei (pitting and flaking of dental enamel).

Kas svarbiausia, joguei fluoridas naikina ir iš organizmo išvaro magneziją, kuri būtinai reikalinga, ypač dar, kai vartojama saldumynai ir alkoholis. Magnezijos stoka, pasak dr. Marier ir kitų tyrinėjusių tą klausimą, gali sukelti, lygiai kaip ir kalio stoka, staigų širdies priepuolį. Esą, magnezijos trūkumas tarpiai susijęs su kraujo takų sukietėjimu, epilepsija, alkoholizmu, mažakraujyste, chorea bei su šv. Vito šoku, su artraičiu, reumatu, su inkstų ir kepenų ligomis, nervuotumu, plaukų slinkimu ir kitais negalvimais bei ligomis.

Atsimintina, jog ne vien tik fluoriduotas vanduo yra žalingas, kurį vartojame iš vandentiekų, bet tiek pat yra žalingi ir tie maisto bei gėrėlių produktai, kurių gamybai vartojama fluoriduotas vanduo. Ir tokie gaminiai yra įvairūs žuvų, mėsos, vaisių ir daržovių konservai, gėralai ir džiusai. Todėl, kas tik rūpinasi savo sveikata, reikia maisto reikalams vandenį vartoti paimtą tik iš toliau nuo miesto esančio ir iš žemių gilumos besiveržiančio šaltinio. Miesto vandentiekio vandenį nepakanka tik virinti, bet reikia jį destiliuoti - valyti garinimu.

Mes nepriklausomoje Lietuvoje gyvendami, turėjome sveikus dantis ir be fluorido. Buvome žvalūs ir energingi vien tik todėl, kad vartojome lauko šulinių ir šaltinių vandenį, kurs buvo šaltas kaip leidas ir grynas kaip ryto rasa.

Raštai, "The Journal of the American Chemical Society", 1981 m. 103 numeris, - "The Proceedings of the Finnish Dental Society", 1980 m. 76 nr., - "Today's Living", 1982 m. kovo mėn, laida.

BESIRŪPINANT KITŲ LAIME - RASI IR SAVAJĄ

O motin, motin!
Tu esi visos žmonijos pradai - tautų gyvybės liepsna, Tave garbina Sibiran iš-tremtieji, Tave garbina ir tremtyje Tavo sūnūs ir dukros.
Nulenkite galvas į Sibiro kacetūs iš-

KELIAS Į KOMUNIZMĄ

Kai valstybėje gyvenimo sąlygos daugumai gyventojų blogėja ir artėja prie bevilties, gyventojai pradeda bruzdėti. Gyventojų bruzdėjimą paskatina visokios nuosirdžios ir nenuosirdžios reformatorių grupės, valdžios opozicijoje esantys politikieriai, kartais politiniai pabėgėliai iš užsienio. Nekomunistinės valstybės prie bruzdėjimo beveik visuomet prisijungia vienu ar kitu vardu pasivadinę komunistiniai sąjūdziai.

Komunistinių sąjūdzių pagrindinis vaidmuo yra kiekvieną gyventojų nepasitenkinimą išryškinti siekiant naujos "socialinio teisingumo" vyriausybės sudarymo. Šio tikslo siekdami komunistai veikia viešai ir slapta. Kadangi ištikimų komunistų niekur nėra daug, jie dažnai įsikver-

tremtoms motinoms, nulenkime galvas Golgotos kelius tebeinančioms okupuotoje tėvynėje, nulenkime galvas ir toms laisvuose kraštuose gyvenančioms motinoms, kurios dirba ir aukojasi, kad jos sūnūs ir dukros atsiektų aukštąjį mokslą, kad jie išliktų dorais lietuviais - Lietuvą tėvynę mylinčiais vaikais; nulenkime galvas ir tai motinų grupei, kuri š.m. gegužės mėn. 19 d. Amerikos Lietuvių Pensininkų Sąjungos pobūvyje Chicagoje ypač gražiai, įdomiai ir išsamiai išpildė jų pačių sukurtą, motinos garbei skirtą kūrybą.

Tą grupę - oktėtą sudaro Danutė Augienė, Marija Barienė, Julija Paškienė, Izabelė Pocienė, Pranutė Prankienė, Malvina Jonikienė, Marija Radzevičienė, Bronė Stravinskienė ir vadovė Bronė Variakojienė. Garbė joms!

ALP S-gos pobūvį pradėjo sąjungos darbuštus ir sumanus pirmininkas Stasys Vanagūnas. Nors tą pobūvio dieną tamsūs tiršti debesys perkūnuodami žaibais svaidėsi ir gausiai liejo vandenį, bet, vis dėlto, prigūžėjo pilna Šaulių S-gos salė - net 132 pensininkai.

Motinos garbei skirtai programai pasibaigus, vaišintasi viščiukai, pyragaičiai, kava ir kitais gėrimais. Buvo ir "laimės šulinys", kuriame laimę pasitikrino net 90 Čikagoje gyvenančių pensininkų.

Tenka pažymėti, kad šį kartą susirinkusieji pensininkai užsilaukė džentelmeniškai, nesimatė pypkiojančių ir todėl salėje oras buvo švarus, širdininkai ir kvėpavimo organais sergantieji neturėjo pagrindo skųstis.

Lietuvė motina rūpinasi anūkėliais, kad užaugtų dorais Lietuvą mylinčiais vaikais. Todėl ir sakoma, kad motina yra šeimos širdis ir tautos rytojaus viltis.

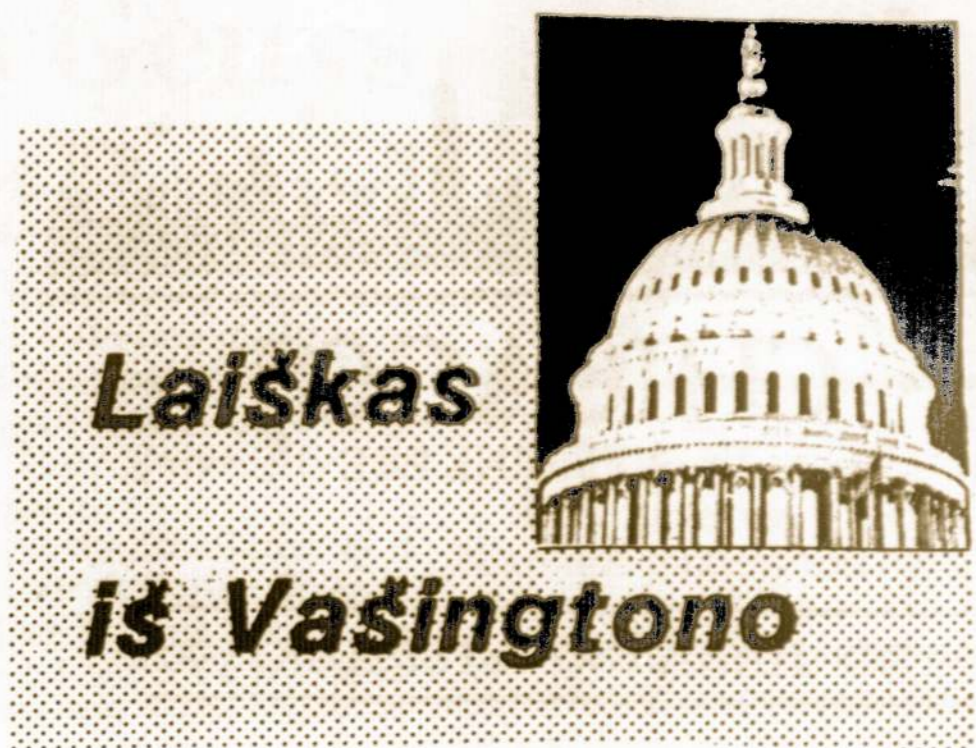
Dainuok, motule, man dainuok
Apie tas lygumas žalias.
Kur bitinėliai soduos ūžia,
Kur sesė skina rūteles.

KARAS PRIEŠ RUSIJĄ

Antrojo pasaulinio pokario Europos gyventojai atsimeina kalbas, kad JAV kareiviai buvo apklausinėjami apie jų pažiūras dėl karo su Rusija. Trisdešimčiai metų praėjus šios kalbos buvo patvirtintos valdžiai atskleidus iki šiol buvusius slaptus dokumentus.

Harvardo universiteto bertaininis žurnalas "Tarptautinis saugumas" paskelbė karo žinybos dokumentus, kurie rodo, kad JAV buvo paruošusios planus Sovietų Sąjungos sunaikinimui. Smūgis turėjo būti prezidento patvirtintas, bet jo vykdymo smulkmenos buvo paliktos generolų sprendimams. Jis turėjo būti įvykdytas vienu metu 735 bombonešiams įsiveržiant į Rusiją. Taikinių sąraše buvo 409 Sovietų centro uostai ir 1291 alyvos ir pramonės aerai. Visai tai būtų sunaikinę Rusijos pajėgumą kovoti jau 1954 metais, tačiau iš paskelbtų dokumentų nematyt, ką amerikiečiai būtų darę po to.

LG

bia į kitų sąjūdzių vadovaujamas vietas. Šiuo būdu komunistų įtaka išsiplėčia. Gyventojų bruzdėjimui plečiantis, komunistai būna ryškūs vadovai ir pirmieji pradeda skatinti vieningos pogrindžio vadovybės sudarymą. Pogrindžio koalicijos sąstata komunistų atstovai dažnai būna labai sukalbami, net noriai pripažįsta esą mažumoje ir nesiveržia vadovauti, bet pasitenkina arba kovos grupių arba revoliucinės spaudos, informacijos organizavimo pareigomis. Taip revoliucinei koalicijai vystantis, kiti ne vieši komunistai tęsia savo infiltraciją į kitus sąjūdzius.

Jeį revoliucija pasiseka, pirmiausiai yra sudaroma nauja koalicinė vyriausybė. Pirmas naujos "socialinio teisingumo" vyriausybės žingsnis yra ekonominių reformų vystymas ir neapkenčiamos vyriausybės narių išgūjimas, jų likvidacija, jų turtų nusavinimas. Reformas vystant, komunistų vadų populiarumas yra didinamas. Šio vyksmo bėgyje komunistai vis neužima vadovaujančios vietos, bet jų įtaka stiprėja. Šiame procese jiems yra atviros dvi galimybės; arba kantriai laukti iki gyventojai parodys pasitikėjimą komunistams ir juos išrinkis, arba palengva kurti savo organizaciją, kuri kokios nors krizės metu išprovokuos propagandistinius laimėjimus ir privers nekomunistinius pareigūnus pasitraukti. Tuomet jų vietas užims komunistų ar jiems prijaučiantys žmonės.

Toks valstybės valdymo perėmimas iš ne komunistų į komunistų rankas yra klasiškas ir su mažom variacijom pasikartoja beveik visur. Dažniausiai šis būdas valdžiai į savo rankas perimti komunistams pasiseka turint tik labai mažą, bet ištikimų ir idėjai pasiaukojusių narių skaičių. Jis nepasiseka ten, kur tauta yra politiškai subrendusi ir sąmoninga, ten, kur propagandiniai šūkių yra primami kritiškai. Giliai demokratiškose tautose tokia komunistinė taktika turi mažiau galimybės pasisekti, nei diktatorių valdomose tautos. Čilėje, pavyzdžiui, dauguma balsuotojų savo noru buvo išrinkę stipriai kairų prezidentą Ajenę. Čilė skaitėsi demokratiškiausia Pietų Amerikos valstybė, bet jos politinis gyvenimas buvo koncentruotas pasiturinčių politikų rankose, o pati tauta, matyti, buvo linkusi ieškoti "socialinio teisingumo" vyriausybės ir komunizmo pavojaus nemokėjo ar nenorėjo pripažinti. JAV pagelba įvykdytas perversmas Čilėje pastatė valdžion dešiniųjų diktatūrą, kuri savo žiaurumu toli pralenkė bet kokias buvusias valdžias.

Nikaraguva, prieš porą metų koalicinės ginkluotos revoliucijos keliu atsikratė neapkenčiamos diktatoriaus Samozos valdžios. Nikaraguvos revoliucija siekė "socialinės teisybės". Jos nauja plačios koalicijos vyriausybė, remiama kunigų ir vienuolių, pradėjo vystyti ekonomines reformas. Pradėjo pramonės nacionalizacija, žemės reforma, buvo įvestas nemokamas mokslas ir gydymas. Nauja vyriausybė iki šiai dienai tvirtina nesanti komunistinė. Vienok, pagrindiniai revoliucionieriai po vieną dėl kazkokių priežasčių iš jos traukiasi. 1979 metų pilietinio karo herojus ir partizanų vadas Edenas Pastoras (Pastora) prieš kelias savaites pasirodė Kostarikoje ir apkaltino devynių žmonių sandinistų valdžią revoliucijos išdavimu. Alfonsas Robelas (Robelo), buvęs sandinistų vadas, Nikaraguvos politikas ir prekybininkas pabėgo balandžio mėnesyje. Buvęs Centrinio banko pirmininkas, o vėliau Nikaraguvos ambasadorius Vašingtone, Arturas Kruzas (Cruz) atsistatydino pernai. Alfredas Cezaris (Cezar), kuris buvo svarbiausias Nikaraguvos ekonomistas ir užsienio paskolų tvarkytojas, apėjo kraštą balandžio pabaigoje ir neseniai paskelbė, kad jis į Nikaraguvą negrįš. Haroldas Montelegras (Montealgre), buvęs Nikaraguvos atstovas tarptautiniame finansų fonde, pernai rudenį paprašė prieglobsčio teisės JAV.

Kaip matyt, Nikaraguvos komunistėjų mo vyksmas seka klasišką komunistų pavzdį ir revoliucinę koaliciją po dviejų metų vis labiau pereina į ryškesnių komunistų rankas.

Jungtinių Amerikos Valstybių valdžia mato, kaip Centrinė Amerika krypta komunizmo pusėn, bet neišgalvoja, ką esamoje padėtyje daryti. Atrodo, JAV vienintelė išmonė yra siūsti ginklus ir ekonominę pagėbą diktatūrinėms valdžioms, kurias eventualiai gyventojai vistiek nuverčia.

-L. Kasiulis

**VISI KELIAI VEDA Į
RADIJO GEGUŽINĘ
PIKNIKĄ**
BIRŽELIO 20 dieną.

ŠAULIŲ NAMUOSE
2417 W 43rd St., CHICAGOJE

- GROS "GINTARO" ORKESTRAS
- BUS ĮDOMI PROGRAMA
- ĮVAIRIOS DOVANOS
- ŠOKIŲ KONKURSAI IR TĖVŲ PAGERBIMAS
- DAUG KITŲ PRAMOGŲ

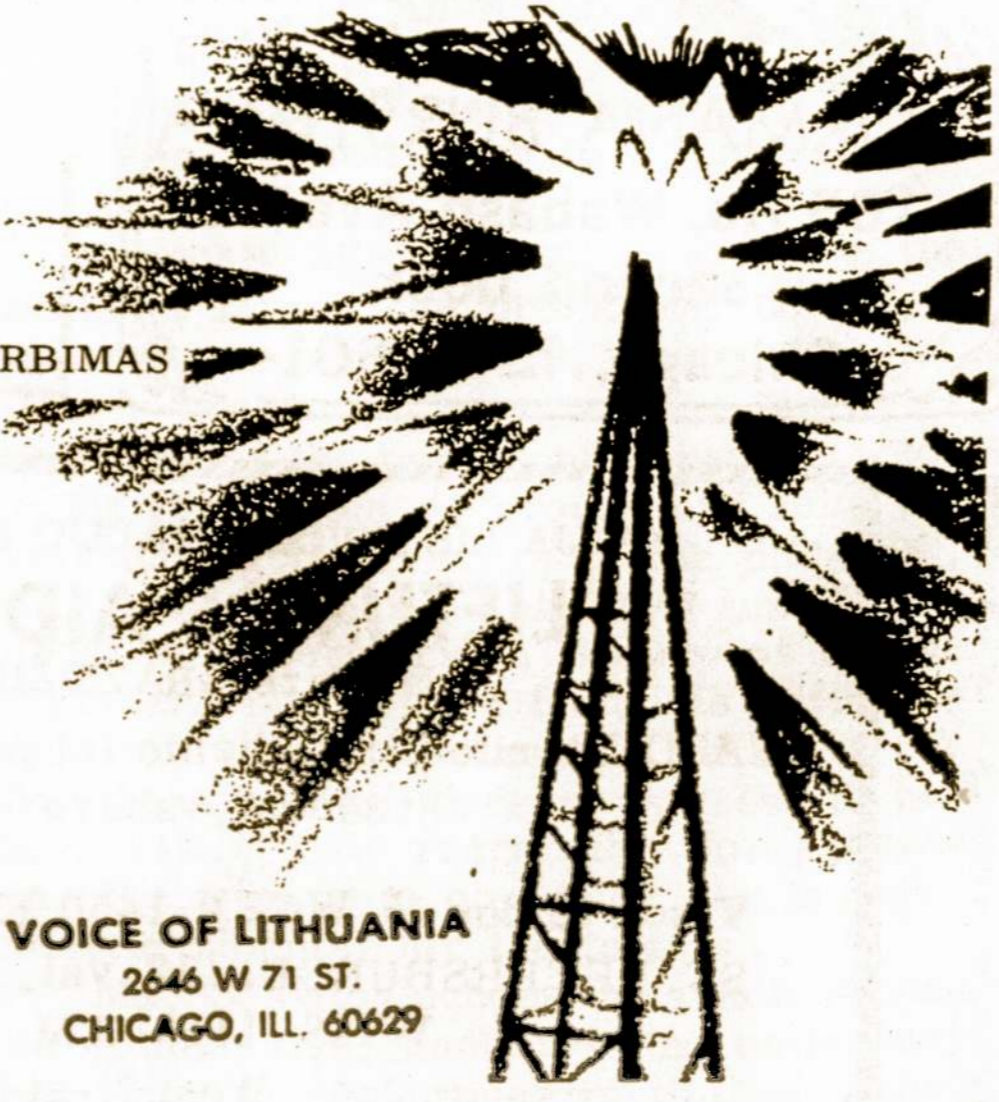
"LIETUVOS AIDŲ" RADIJO PROGRAMA
TARNAUJA IR PADEDA LIETUVYBEI...
- PADEKITE JAI GYVUOTI.

KVIEČIAME VISUS

A TSIŁANKYTI BIRŽELIO 20 DIENA
Į "LIETUVOS AIDŲ" PIKNIKĄ
ŠAULIŲ NAMUOSE, Pradžia 12 val.

AIDŲ KOMITETAS

VOICE OF LITHUANIA
2646 W 71 ST.
CHICAGO, ILL. 60629

CHICAGOJ
IR APYLINKĖSE

ALOYZO JURGUČIO ATSIŠAUKIMAS

Mieli Tautiečiai!
Gerbiami Lietuviai!

Jau daugiau kaip savaitė, kai mano žmona Marija Jurgutienė badauja Maskvoje, prašydama sau ir mūsų dukrai Dainai leidimo išvykti gyventi pas mane. Tai ryžtingas žingsnis, tačiau jis gali baigtis uždarymu į beprotnamį ir net mirtimi dėl nusilpimo badaujant.

Jūsų ne prašau, bet maldauju - rašykite laiškus, siųskite telegramas Prezidentui R. Reaganui. Prašykite, kad jis imtųsi iniciatyvos išlaisvinti Mariją iš kančių.

Badauja ji ne Vilniuje, o Maskvoje, nes čia yra Amerikos Ambasada, kurios darbuotojai, jei Prezidentas panorės, galės greitai susisiekti su ja.

Tai nėra siauras mano šeimos reikalas. Mums garbė, kad savo tautoje turime tokią moterį, kuri nesibijodama dėl savo sveikatos ir ateities, griaua "Komunistinės Imperijos" pamatus. Tokių kilnių žmonių nedaug.

Mes turime būti su Ja!

Iš anksto dėkingas
Aloyzas Jurgutis

Chicago, ILL.
1982, V. 20.

DARBINGA CHICAGOS ALT-OS KONFERENCIJA

Š. m. gegužės 16 d. Lietuvių Tautiniuose namuose įvyko Chicago Amerikos Lietuvių Tarybos metinė konferencija. Konferencijos metu jos dalyviams sveikino Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Šidlauskas. Raštu sveikinimus prisiuntė Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė ir Lietuvos Šaulių Sąjungos Chicago vadovybė. Po sveikinimų Chicago Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Petras Bučas padarė metinės veiklos apskaitinį pranešimą. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad 1981 m. buvo surengtas baisių birželio mėnesio įvykių minėjimas, 1981 m. pavasarį sušaukta pavergtų tautų posėdyje buvo sudaryta pavergtų tautų vadovybė. Šioje vadovybėje lietuvius atstovauja: Vincas Samaška ir Eufr. Mikuzis.

Vasaros metu Chicago miesto centre buvo surengta pavergtų tautų demonstracija, kurioje aktyviai dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos nariai.

Svarbiausias darbas Chicago Amerikos Lietuvių Tarybos buvo atliktas 1982 m. vasario mėn. 14 d. Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas.

Iki gegužės mėn. 5 d. 1982 m. turėta \$ 17,183.45 pajamų ir per tą patį laikotarpį \$14,009.79 išlaidų; centrui įteikta 9,000 dolerių.

Į sekančių metų Chicago Lietuvių Tarybą pasiūlyta ir vienbalsiai konferencijos dalyviai išrinko šiuos asmenis: Amerikos Lietuvių Socialdemokratų S-gos 4-sios kuopos atstovai: Myko-

las Pranevičius (vice-pirm.), Jūra Jasiūnas (finansų sekr.), Eufr. Mikuzis (išdo globėja), Christina Austin, Juozas Bigelis, Edmundas Jasiūnas ir Algirdas Pužauskas, Katalikų Federacija; Vincas Samaška (pirm.), Adėlė Gabalienė (išdo globėja), Irena Sankus, Sabina Klatt, Stefanija Janutis, Vladas Šoliūnas (vice-pirm.) ir Julija Dikšas. Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Chicago skyrius; Veronika Lenlevičienė, Petras Buchas (vice-pirm.), Stasys Mankus (prot. sekr.), Oskaras Kremeris (išdo glob.), Donatas Stukas ir Ignas Andrašiūnas. Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara: Teodora Kuzas (vice-pirm.), Julius R. Kuzas (išdo globėjas) dr. Vyt. M. Dargis (Vykd. sekr.), Helen Buchinskas, Edvardas Boreiša, Hilė Kuzas ir Casimir Oksas. Anglijos Britanijos Klubas: Justinas Šidlauskas ir Juozas Benetis. Miškininkų Sąjunga: Vincas Žemaitis. Lietuvos Atgimimo Sąjūdis: Jonas Balčiūnas. Lietuvos Vyčių Chicago apskritis: Valerija Stanaitis. Amerikos Lietuvių Moterų Katalikų 49 kuopa: Julie Dikšas, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago skyrius: Vincas Vilkavickas.

Einamuose reikaluose konferencijos dalyviai pareiškė, kad centro valdyba aiškiai pasisakytų dėl santykių su okupuotos Lietuvos lietuviams ir duotų aiškesnių nurodymų, kaip reikia laikytis Amerikos Baltų Lygos atžvilgiu.

Konferencija baigta Tautos Himnu. Konferencijoje dalyvavo ir įvairias organizacijas atstovavo 49 atstovai. Konferencijos dalyviai suaukojo 237 dol. Lietuvos laisvinimo reikalams.
Ign. Andrašiūnas

A.A. Juozas Bukleris, (Joseph Bookler), SLA Melrose Pk. 125 kuopos narys, miręs prieš vienerius metus.

MELROSE PARK, ILL.

SLA Melrose parko 125 kp. prieš metus neteko dviejų savo narių - mirė žinomas veikėjas Juozas Urbelis ir Juozas Bukleris, gyv. Villa Park, Ill. J. Bukleris mirė 1981 m. balandžio 15 dieną. Pažymėtina, kad ir jo tėvas yra buvęs tos pačios SLA kuopos ilgametis narys.

Pastaruoju metu į kuopą įstojo du nauji nariai.

Ši Melrose Parko kuopa praeityje buvo gana veikli ir gausi - savo laiku net turėjo savo lietuvišką mokyklą jaunimui.

Kuopa į SLA Seimą, įvykstantį St. Petersburge liepos 5 d. atstovų išrinko G.J. Lazauską, kuopos finansų sekretorių.

Kadangi SLA narių priėmimo vėjus įvykstančio SLA Seimo proga pratęstas, tai yra gera proga gemomis sąlygomis į SLA įstoti ir apsidrausti.

K of L Holds Awards Meeting

Pictured with the National President of the Knights of Lithuania Lorretta Stukas (center) are left to right: 1st vice-president Irene Norushlis; Rev. Vincent Daugintis of Immaculate Conception Church; Stukas; John L. Paukstis, president of Council 36; Rev. Fabian Kirellis, Spiritual director and Associate pastor of Immaculate Conception Church.

BRIGHTON PARK AND MCKINLEY PARK LIFE

RAŠTAS IŠ BALTŲJŲ RŪMŲ

Prezidento Reagan patarėjas Edwin Meese III iš Baltųjų Rūmų atsiuntė raštą Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkui dr. K. Šidlauskui, atsiliepdamas į ALTO pasiūstą nusiskundimą, kad Specialių investigacijų įstaiga peržengia teisingumo ribas, nepagrįstai terorizuodama lietuvius dėl tariamo kai kurių lietuvių kooperavimo su naciais. E. Meese III aiškina, kad visos investigacijos esančios vykdomos laikantis JAV įstatymų ir gaunamos informacijos iš už geležinės uždangos eina per Valstybės departamentą. Atsakymas nėra įtikinantis ir gerai, kad tuo reikalu buvo ALTO pareikštas nepasitenkinimas.

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE
Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors proga pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias

7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave. Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

CHICAGO, Illinois 60629

Office - 436-7878

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Res. 839 - 5568

Registered Broker

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE
Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

RAMUNĖ

DELIKATESŲ KRAUTUVĖ RESTORANAS

2547 West 69th Street, Chicago, IL, 60629
Čia yra lietuviškų knygų, gaidų, plokščių ir kt. lietuviškų kūrinių.
Telefonas 925 - 4254

Savininkai - Jonas ir Audronė Viktai

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

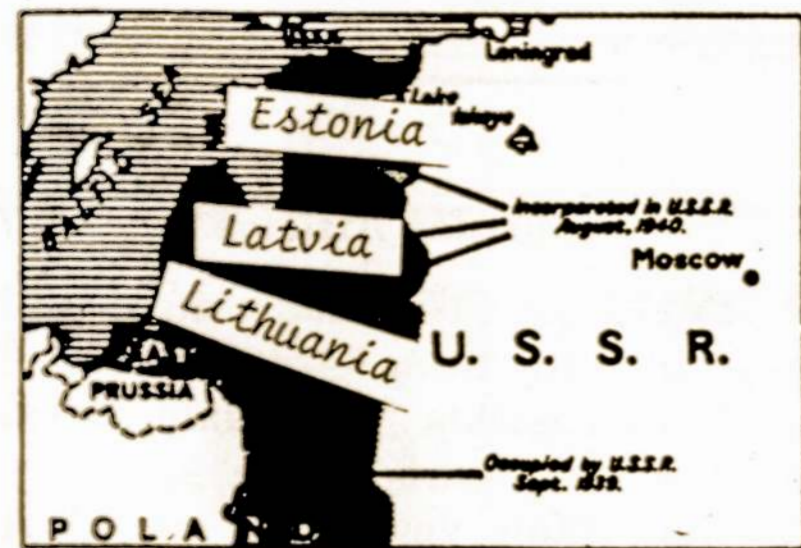
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

EDITOR
Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

**BALTIC STATES —
NUCLEAR-FREE ZONE**

Ulle Einasto
Gunars Gutmanis
Ilse Heinsalu
Karin Inno
Urmas Inno
A. Kazlauskas
R. Kazlauskieni
V. Kazlauskaitė
V. Kielsa
Aija Krumina
Inta Karklina

Eve Parnaste
Arvo Pesti
Jonsa Petkevicius
Ona Poskene-Lukauskaite
Endel Ratas
Gunars Stefans
Peteris Stokmanis
Enn Tarto
Erik Udarn
Mara Zile

Presented through the services of the Canadian Committee for Human Rights in Latvia, 102-35 Towering Heights Blvd. St. Catharines, Ontario.

L2T 3G8 For further information contact: Peter Vasarins, Chairman, at Office (416) 684-8521, Residence (416) 685-4779

(From "SPEAK UP" No. 6, 1982, Canada)

MR. SERGEI SOLDATOV SPEAKS UP

A 48 year old former member of a clandestine DEMOCRATIC MOVEMENT of ESTONIA who now lives in Munich Germany, is touring the United States and Canada and is making his anti-Communist beliefs known.

The DME was organized in the mid-1960's for the purpose of promoting democratic ideals of a free Estonian society and for establishing ties with other similar national groups within the USSR. The Soviet secret police (KGB) began apprehending the members of the DME group in 1974 - 1975 because most have grown careless during their ten years of underground activities.

Mr. Soldatov was arrested in 1974 and was sentenced in 1975 to serve 6 years in Soviet prisons and forced labor camps of hard regime. There, his mechanical engineering expertise was applied to making boxes for cuckoo clocks. Soon after his sentencing the KGB apprehended his 18 years old son Alexander on trumped up charges. The son was committed to 5 years of hard labor.

Mr. Soldatov completed his sentence as a physically disabled man in January 1981. In May 1981 he and his wife were expelled from Estonia to West Germany but their son was not permitted to accompany the parents.

Mr. Soldatov speaks authoritatively about Russian Communism. In his opinion, ● The underground movement is spreading in the USSR from among the intelligentsia to the public at large. General dissatisfaction with the standard of living is increasing.

● The news of the Helsinki final act has markedly spurred various forms of opposition in the USSR. Most such groups have now been isolated or liquidated through imprisonment, comittals to psychiatric hospitals and exile by the KGB. The resistance movement is now turning from open claims against illegal actions by the Soviet Government to clandestine political activities which demand reforms.

● Contrary to popular belief, the KGB is not all powerful. It took the KGB some 10 years to apprehend his group (the DME). There are approximately 10,000 KGB in Estonia whose population is 1,4 million.

● News of events are spread mostly by word of mouth and, to some extent, by the clandestine publications. The population is keenly aware of foreign radio broadcasts. The American Voice of America is less popular than Radio Liberty and British Broadcasting primarily because of the watered down news contents of the VOA.

● Amnesty International is known to the public at large. The prisoners, do not, however, receive letters, postcards and parcels sent by AI groups. The family members of the imprisoned usually receive mailings from AI groups and relay such news during their visits to the prisoners. Mr. Soldatov learned about AI and the interest of the American Society of Civil Engineers in his case from his wife during her visit to the camp. He believes that the organized foreign interest in his case was largely responsible for preventing the KGB from committing him to psychiatric hospital for treatments.

● Mr. Soldatov echoes the much repeated opinion (i.e. Sacharov and emigrees) regarding the re-proachment toward the

White House Names Genys To National Scientific Board

Dr. John B. Genys of Frostburg has been appointed by the White House to the National Plant Genetic Resources Board. The notification of appointment and congratulations was extended on behalf of the President by Dr. Michael Farrell, deputy director of the Office of Presidential Personnel.

The National Plant Genetic Resources Board is an executive body functioning on behalf of the President in cooperation with the Cooperative State Research Service of the Department of Agriculture. Dr. Genys will be able to suggest various programs for protection and improvement of the nation's genetic plant resources such as the development of superior strains of woody and agricultural plants. The board will give special attention to preventing losses of endangered plant strains which are presently of high value to humanity or may be valuable in the future. The strains of plants which are resistant to pests and diseases will receive emphasis.

Dr. Genys was selected to this significant national scientific achievement in the field of plant genetics. His educational background includes studies in three countries. His high school days were spent in Lithuania which is now occupied by the Soviet Union. Dr. Genys was awarded his forest management degree in Germany and later obtained his Ph.D degree from Michigan State University. Prior to joining the University of Maryland in

1961, he had worked at the Forest Genetics Institute in Wisconsin, and with both the Michigan State University and the University of Wisconsin. Currently Dr. Genys is a professor of Forest Science and Dendrogenetics at the Appalachian Environmental Laboratory of the University of Maryland which functions in cooperation with Frostburg State College. He is an author of about forty research papers in plant genetics, and last year gave an invited research report at the 17th World Congress of the International Union of Forest Research Organizations in Kyoto, Japan. This year Dr. Genys will deliver a research paper at the 18th International Congress to be held in West Germany.

Dr. Joseph A. Chapman, Head of the Appalachian Environmental Laboratory in commenting on the appointment, said, "Dr. Genys' appointment to this national board will enable the university to continue to provide the benefits of the latest research discoveries to the people of Maryland by helping to establish better forest tree stands throughout the state."

Cumberland Evening Times

23—Cumberland Evening Times, Wednesday, April 7, 1982

Soviet Union. In his opinion, the Western powers should cease all trade, including the trade of foodstuffs, with the Soviet Union because any goods shipped to the USSR only help the economically and ideologically bankrupt Soviet Government.

Mr. Soldatov was born in the Estonian town of Narva in 1933 of a Russian father and Estonian mother. He is married to an Estonian and before his arrest he taught engineering at the Polytechnic Institute of Tallinn. He was dismissed from his position in 1970's which is probably the time when the KGB has begun expressing interest in his extracurricular activities. Mr. Soldatov believes that the KGB is holding his son hostage in Estonia for the purpose of forcing his silence in exile. Such action by the Soviet government is immoral and a violation of all covenants of human rights. Mr. Soldatov refuses to yield to such blackmail.

(Lg)

HUNGER STRIKE IN MOSCOW

A Lithuanian, Marija Jurgutienė, wife of composer, Aloyzas Jurgutis, who in 1974 escaped from Soviet - occupied Lithuania, is on hunger strike in Moscow in protest against the refusal of Soviet authorities for the past 8 years to issue her and her daughter, Daina, an exit visa to join their husband and father in the U.S. Mr. Kazys Sidlauskas, President of the Lithuanian American Council sent a telegram and later a longer letter to President Ronald Reagan and Secretary of State Alexander M. Haig, Jr., asking their intercession on behalf of Mrs. Jurgutis with the Soviet authorities, calling their attention to the fact that such a refusal is in violation of the Helsinki Final Act. Mr. Sidlauskas also asked that efforts be made for someone from the U.S. Embassy in Moscow to contact Mrs. Jurgutis who is staying with Mrs. Lozansky. There is a danger for their safety as the KGB has already disconnected telephone communications there.

A demonstration in support of this hunger strike took place in Washington, D.C. on May 24, 1982 in front of the Russian Embassy.

ANNUAL CONVENTION

The Lithuanian American Council will hold its annual convention in Chicago at the end of October, 1982.

MR. A. ADOMENAS HAS COMPLETED HIS DOCTORAL STUDIES

ANTANAS ADOMENAS has completed his doctoral studies in Intellectual History at the University of Chicago. Adomenas is the first Lithuanian American to complete the prestigious European Intellectual History program at the University of Chicago. His three major fields are: European Intellectual History, Russian Intellectual History and American Immigration History. While working on his Dissertation Topic - The Origins of Lithuanian Nationalism in the 19th century and its effect on the 20th century Lithuanian Diaspora - he will be teaching Russian Intellectual History at the University of Chicago.

His dissertation advisors include prof. L. Krieger, chairman of the University of Chicago History department and Field chairman of the University's Intellectual History program. Prof. A. Mann, Sterling and Norton distinguished chair holder in Immigration History and prof. K. Conzen of Chicago and Berlin.

Adomenas dissertation will trace the Lithuanian Spirit through the Czarist period of Lithuania - culminating in National Independence in 1918. Then he will examine the transfer of the Lithuanian Spirit to the displaced persons camps in Western Europe in Post World II - and the subsequent mass migration to the United States of the D. P. Lithuanians and their experience in America. The work will compare the American experience of the first wave of Lithuanian Immigrants (Ending in 1924) to the political Exiles of the second wave. The work will include interviews of Lithuanian - Americans in all age groups and a variety of occupations. The project has the endorsement of the History department of the University of Chicago.

Ms.

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratoriui p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepiam ir SANDAROS pareimimą būsim labai dėkingi.

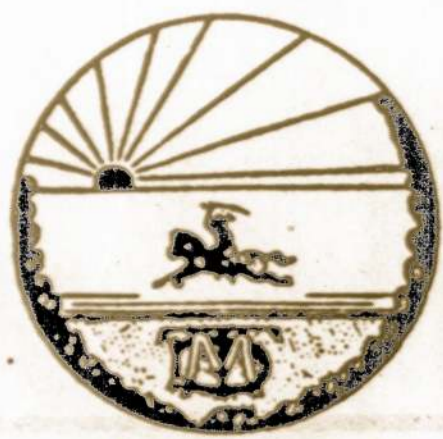
Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINIMUI
vienas "Sandaros" numeris
siunčiamas nemokamai

- Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608
- Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.
- Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
- Iš viso..... dol.
- MANO PAVARDĖ.....
- ADRESAS:.....

Eva Ahonen
Heiki Ahonen
A. Andriuskaitė
Rein Arjukese
Ivars Blankenfelds
Birute Burauskaitė
Ints Calitis
K. Cerniouskiene

L. Kulvietite
Karlis Lapins
Janis Liepins
Evalds Lizberskis
Laimonis Lusis
Astra Niedre
Juris Niedre
Lagle Parek

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

Isteigta 1896

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS
ADRESAS - 840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

T
M
D

pirm. Gertruda Dargis
2040 Springhill Road
Pittsburgh, Pa. 15243

Sekr. Grožvydas Lazauskas
840 West 33rd Street
Chicago, Ill. 60608

Izd. Aleksandras Chaplikas
788 East Broadway
So. Boston. Mass. 02127

JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS

17

Jesus, the World's Savior

(In Lithuanian)

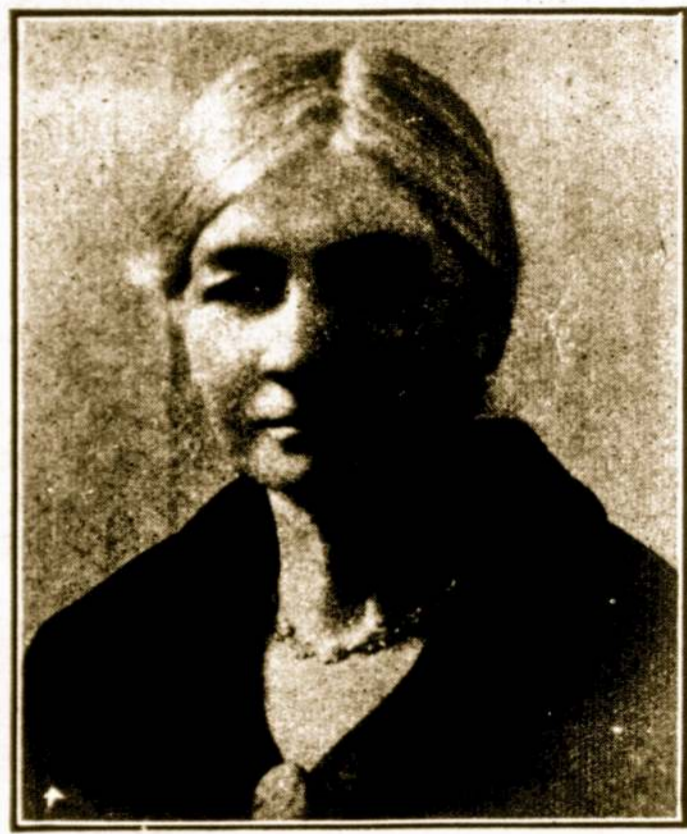
TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS SEIMAS ĮVYKS ST. PETERSBURGE, FLORIDOJE

1982 m. LIEPOS MĖN. 4 DIENĄ, KAIP IR SANDAROS SEIMAS.

ISTORIJS LAPUOSE

PIRMIEJI LIETUVIAI NEW YORKE

Niekas tavęs neklausė nei paso,
nei kitokių dokumentų....

DR. J. BALTRUŠAITIENĖ

SLA. veteranė, buvusi Vice Prez.,
Dr. Kvotėja, Apšvietos Komisijos
narė, žymi veikėja.

Tai buvo prieš 75 metus. Lietuvoj, Marijampolės apskrity, Strazdės kaime, Adomavičių kaimynas. prieš kiek laiko išvykęs į Ameriką, staiga sugrįžo, viską pusdykiai išpardavė ir, pasiėmęs savo šeimą, vėl išvažiavo į Ameriką. Ar į Šiaurės, ar Pietų — nepasakė ir niekas vėliau nesužinojo to. Jo artimi, likusieji Lietuvoj, tik vis dažnai kartodami pasakodavo tą sceną, kaip jie jį atsisveikinę. Sakydavo, kad ir jo kalė. jam su šeima peržengus Lietuvos sieną, likusi Lietuvos pusė, apsišaršiusi pritūpė prie žemės ir tris kartus uodegą suvizginusi, tarytum tuo sakydama: "Sudie, šeimininke, sudie amžinai."

Bet to žmogaus toks žygis stipriai imponavo jo kaimyną Juozą Adomavičių, kuris buvo baigęs du kursų kunigų seminarijos, bet dėl tėvo mirties kunigu netapęs. Nuo brolio turėjo atsiskyres ūkiu, taipgi vesdamas žmoną, Marijoną Brokytę, buvo gavęs dalies šalimais ūkį, kuriuos abu sujungė, gerai gyveno. "Jei jis nebeneri Lietuvoj būti, tai aš, su mokslu, tikrai geriau padaryčiau išvykęs į Ameriką", tarė sau ir viską išpardavęs su žmona, ir vaikais Magdalena 13 m., Juozu 11, ir Ona ir Uršule jauniausiomis, iškeliavo į Ameriką "ponauti".

Kelionė užtruko šešias savaites. Laive visi buvo vienoj didžiulėj salėj, ten pat ir gu-

lėjo. Aišku, kas kokią ligą turėjo, perdavė ir visiems, taipgi visi dalėsi kūno gyviais, nes gulėjo ankštai susikimšę. Nėšvara visame laive, o jūroj audrai kilus, tiesiog sunkiai buvo pakeliama.

Pasiekus New Yorką, nereikėjo jokių dokumentų, jokio mokslo, ar dorybės liudijimo. Nereikėjo ir jokio turto, nei klausė tave ar tiki Dievą, ar Jo visai nepripažįsti. Žodžiu, atkeliavusiu nauju žmogumi ši šalis visai neparodė susidomėjimo. Tiesiog iš laivo paleido keleivį į Castle Garden, Battery Park, kur dabar yra akvarijumas, o iš ten — į New Yorko miestą, kur niekas pavargusių keliauninkų, su širdgela palikusiu suvo tėviškės, nelaukė, nepatikio.

Adomavičius su šeima patraukė Broadway, kur įvairūs gatvės išdykeliai imigrantus

palydėdavo, ką aš pati, gyvendama New Yorke, esu mačiusi. Atėję iki Duane gatvės, jie išvydo bažnyčią. Iš kryžiaus bokšte pažino ją esant katalikų. Suėjo į jos šventorių ir nutarė ten pailsėti — pernakvoti. Tuo laiku į šią šalį daugiausia važiavo žydai. Buvo New Yorke ir lenkų. Kaip Adomavičiai juos susirado, neturiu žinių, bet žinau, kad iš šventoriaus jie prisiglaudė pas minimus kitataučius ir pas juos turėjo kurį laiką užuovėją. Vėliau jis surado ir lietuvių, kuriuos buvo galima rankos pirštais suskaičiuoti. Tai buvo jauni, visi nevedę vyrai, pabėgę nuo kariuomenės. Mat, tada rusai imdavo iki 25 m. amžiaus vyrus karinei prievolei atlikti ir išveždavo į nežinomus kraštus daugeliui metų. Tokia tarnyba buvo baisi ir visi nuo jos gelbėjosi, kaip įmanydami. Tuo laiku, kuomet mano minimi Adomavičiai į šią šalį atvyko, New Yorkė nebuvo nė vienos lietuviškos moters. Taigi jų buvo pirmoji lietuvių šeima, o jų dukters, Magdelenos, mano motinos, vestuvės, kurios įvyko su Jonu Tamašauskiu 1872 m., buvo pirmosios lietuvių vestuvės šioje šalyje. Adomavičiai visą laiką gyveno ir mirė New Yorke.

Dr. Johanna Baltrušaitienė.

Lietuva

(Iš žurn. "Lietuva" Nr.3, 1941 m., Brooklyn, N.Y.)

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andriaus sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPI, išleistą DEVENIŲ KULTŪRINIO FONDO, galima įsigyti siunčiant užsakymus (šešis dolerius ir 65 centus pašto išlaidoms) šiuo adresu:

DEVENIŲ KULTŪRINIS FONDAS
P.O. Box 10782
St. Petersburg, FL. 33733

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

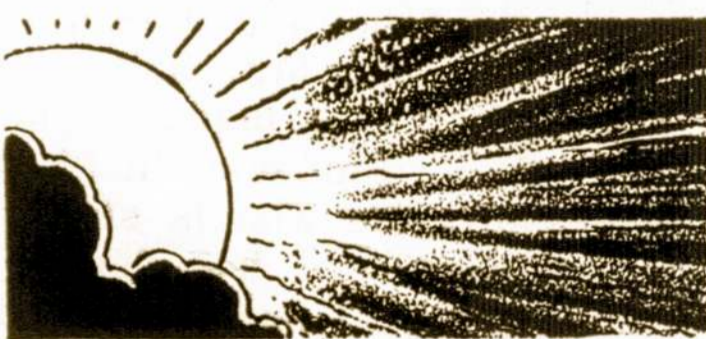
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikitė Automobiliams Statyti

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mums parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje

FRANK ZOGAS
President

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone 254-4470

Ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60435
Phone 598-9400

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

Sąskaitos
apdraustos
iki
\$ 100,000

PAUKŠTELIS

— Ak, kodel tu, miels paukštel, Taip anksti čion atvykai? Nėr žolynų mūs daržely, — Vos sutirpo tik ledai.

Mūs padangė apsiniaukus, Vėjas pučia taip labai, Ir ganta lyg susiraukus . . . Tuščios pievos ir laukai.

Štai lietus jau lyt pradėjo; Sunku bristi per purvus! Del lietaus, purvyno, vėjo, Mūs pavasaris biauirus.

— Ne del saulės ir linksmybių Aš čionai, mat, atvykau, Nes nereikia man grožybių: Prastą vietą aprinkau!

Aš pavargėlio pastogėj Lizdą noriu sau suvyt, Ir šeimyną jo patogiai Ketinu mylėt, ramint . . .

Grįš iš darbo šeimynėlė, Skurdų valgi sau gamins, Man bečiulbant, bakužėlė Tuoj visa nusiramins.

Ant šiaudų miegos varguoliai, Aš raminsiu jų sapnus, Ir giedosiu jiems lig tolei, Kol iš miego jie pabus.

Ir pasaulį laimingesnį, Man bečiulbant, jie sapnuos; Ūpą linksmą ir geresnį Šitas sapnas jiems priduos.

Anam sviete ras lygybę, Jokių luomų ten nebus; Tik vienybę ir ramybę Jie regės per tuos sapnus.

Ks. Vanegėlis.

KAIP KAS SVEIKINASI

Mes, lietuviai, susitikę draugą, pažystamą ir p.; duodame ranką ir sakome trumpai — sveikas! Bet kitose tautose pasisveikinimus vartoja visai kitokius, kurie mums atrodo gana keisti. Štai, kaip sveikina si kitose tautose:

Amerikiečiai ir anglai sveikindamėsi sako ką tu darai?; prancizai — kaip nešiesi?; vokiečiai — kaip randiesi, arba kaip tau sekasi?; italai — kaip stovi?; švedai — kaip esi?; kinai — kaip tavo viduriai — ar valgei ryžių?; lenkai — kaip turiesi?; rusai — kaip gyvuoji?; persai — tegul tavo šešėlis niekuomet nesumažėja!

—M. T.

LIETUVIAI ŠVENTO RAŠTO TYRINĖTOJAI

Adresas:

5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

BALTIC BAKERY

SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES 8%
EARN UP TO

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

Mutual Federal Savings and Loan

232 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KARANAVIČIUS, President Phone: Virginia 7-7767
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905